

פתיחה:

"רבי שמעון אזל ליה וערק למדברא דלוד ואתגניזי בחד מערתא הוא ורבי אלעזר בריה, אתרחיש ניסא נפק להון חד חרוב וחד מעיינא דמיא, אכלי מההוא חרוב ושתן מההוא מיא, והוה אליהו זכור לטוב אתי להון בכל יומא תרי זימני ואוליף לון, ולא ידע אינש בהו כו', בזהר חדש פרשת תבא כתוב שם: ודא אתקרי תקוני הזהר דאינון שבעין אנפין לאורייתא דפריש רבי שמעון בר יוחאי במלת בראשית מסתרי אורייתא": [תיקוני זהר דף א/א]

"רבי שמעון אזל ליה וערק למדברא דלוד" – נכתב בגמרא¹ " דיתבי רבי יהודה ורבי יוסי ורבי שמעון ויתבי יהודה בן גרים גביהו פתח ר' יהודה ואמר כמה נאים מעשיהן של אומה זו², תקנו שווקים תקנו גשרים תקנו מרחצאות. ר' יוסי שתק.

נענה רשב"י ואמר כל מה שתקנו לא תקנו אלא לצורך עצמן, תקנו שווקין להושיב בהן זונות, מרחצאות לעדן בהן עצמן, גשרים ליטול מהן מכס.

הלך יהודה בן גרים וסיפר דבריהם ונשמעו למלכות, אמרו: יהודה שעילה יתעלה, יוסי ששתק יגלה לציפורי, שמעון שגינה יהרג.

אזל הוא ובריה טשו בי מדרשא³, כל יומא הוה מייתי להו דביתהו ריפתא וכוזא דמיא וכרכי⁴, כי תקיף גזירתא א"ל לבריה נשים דעתן קלה עליהן דילמא מצערי לה ומגליא לן⁵ אזלו טשו במערתא⁶.

איתרחיש ניסא איברי להו חרובא ועינא דמיא⁷ והוה משלחי מנייהו, והוה יתבי עד צוארייהו בחלא⁸, כולי יומא גרסי⁹ בעידן צלויי לבשו מיכסו ומצלו¹⁰ והדר משלחי מנייהו כי היכי דלא ליבלו.

¹ שבת, ל"ג/ב.

² מלכות רומי

³ הלכו ונחבאו בבית המדרש. ושמעתי מהאדמו"ר זצ"ל מדוע דווקא לשם? אלא שידעו שאין דרכם של רשעים להכנס לבתי מדרש.

⁴ כל יום אשת רשב"י הייתה מביאה להם לחם וקנקן מים.

⁵ כשהתגברה גזירת החיפוש אחריו אמר רשב"י לבנו שמא יתעללו הרומיים באמך ותגלה להם את מחבואינו.

⁶ הלכו ונחבאו במערה.

⁷ התרחש להם נס ונבראו להם עץ חרוב ומעיין מיים.

⁸ והיו יושבים עד צווארם בתוך החול.

⁹ כל היום היו לומדים.

¹⁰ ובזמן התפלה היו יוצאים מהחול לובשים בגדיהם ומתפללים, ע"מ שלא יתבלו בגדיהם.

איתבו תריסר שני במערתא¹¹ אתא אליהו וקם אפיתחא דמערתא אמר מאן לודעיה לבר יוחי דמית קיסר ובטיל גזירתיה¹², נפקו חזו אינשי דקא כרבי וזרעי¹³ אמר¹⁴ מניחין חיי עולם ועוסקין בחיי שעה? כל מקום שנותנין עיניהן מיד נשרף. יצתה בת קול ואמרה להם להחריב עולמי יצאתם? חיזרו למערתכם.

הדור אזול איתבו תריסר ירחי שתא¹⁵, אמרי משפט רשעים בגיהנם י"ב חדש יצתה בת קול ואמרה צאו ממערתכם¹⁶, נפקו כל היכא דהוה מחי ר' אלעזר הוה מסי ר"ש¹⁷. אמר לו בני די לעולם אני ואתה.

והנה יש להבין מדוע היה צורך שרשב"י יברח למערה דווקא, אלא היות ורשב"י היה ניצוץ משרע"ה על כן היה צריך להשיג את שלמותו כמשה שנאמר בו¹⁸ " וַיִּבְרַח מִפְּנֵי פְרַעֲהוּ, כִּךְ רִשְׁבִּי" היה צריך לברוח מפני הקיסר למערה שבמדבר לוד להשיג את שלמותו.¹⁹

ולא ידע אינש בהו – עד כאן הוא לשון הז"ח [כי תבוא] ומשהייה במערה נתפרשו שבעים אופני ביאור שגילה רשב"י על המילה הפותחת את התורה "בראשית" והם הקרויים "תיקוני הזוהר".

¹¹ היו רשב"י ובנו במערה 12 שנים.

¹² עמד אליהו הנביא בפתחה של המערה וקרא: מי יודיע לרשב"י שמת הקיסר ובטלה ממנו גזירת המוות?

¹³ יצאו רשב"י ובנו וראו אנשים זורעים וחורשים.

¹⁴ רשב"י

¹⁵ חזרו למערה וישבו בה 12 חודשים,

¹⁶ לאחר 12 חודשים אמרו דין הרשעים בגיהנם 12 חודש שמא אנחנו גרועים מהם?

¹⁷ ביציאתם, כל מקום שרבי אלעזר שרף במראה עיניו היה רשב"י מרפא.

¹⁸ שמות, ב.

¹⁹ ועיין ליקוטי הש"ס [תחילת מסכת שבת].